SORTLAND KOMMUNE

Arkivsaknr.:	23/9367
Dok.nr:	26/12195
Arkiv:	FA-L13
	Historisk-22/2344
Saksbehandler:	Emil Bror Pritzlaff
Dato:	06.05.2026

Makebytte ift. statlig sikret friluftslivsområde

Utvalgssaksnr.	Utvalg	Møtedato
PS - 037/26	Formannskapet	18.05.2026

KOMMUNEDIREKTØRENS INNSTILLING

1. Kommunedirektøren fullfører tinglysning for statlig sikring av Osvollvatnet på eiendom 2/18.
2. Vurdering av andre områder som skal statlig sikres gjennomføres i forhold til revisjon av Kommuneplanens arealdel 2017-2029 og Kommunedelplan Byplan Sortland - Blåbyen 2015-2027.

Nye opplysninger

Formannskapet behandling - 18.05.2026 - PS-037/26

BEHANDLING I MØTE

Forslag fra politikere

PS-sak 037/26: Makebytte ift. statlig sikret friluftslivsområde, ble sendt ut i e-post som skriftlig saksbehandling, med svarfrist 18.05.2026 kl. 12:00.

Saken ble behandlet innen tidsfristen.

I PS-sak 037/26 skulle følgende to spørsmål besvares med JA/NEI;

1. Jeg godtar skriftlig behandling av Formannskapets PS-sak 037/26.
2. Jeg godtar innstilling til vedtak i Formannskapets PS-sak 037/26 som den foreligger.

Svar fra alle 9 representanter:

Svar på spørsmål fra representanten Maroun Abou Zeid - FRP

1. JA
2. JA

Svar på spørsmål fra representanten Sigrid Randers-Pehrson - SV

1. JA
2. JA

Svar på spørsmål fra representanten Ann Cathrin Stafseth - H

1. JA
2. JA

Svar på spørsmål fra representanten Ragnhill Marie Ovesen - SP

1. JA
2. JA

Svar på spørsmål fra representanten Roar Wessel-Olsen - H

1. JA
2. JA

Svar på spørsmål fra representanten Tove Mette Bjørkmo - AP

1. JA
2. JA

Svar på spørsmål fra representanten Grete Ellingsen - H

1. JA
2. JA

Svar på spørsmål fra representanten Einar Mårstad - H

1. JA
2. JA

Svar på spørsmål fra representanten Beate Bø-Nilsen - H

1. JA
2. JA

Votering:

1. Jeg godtar skriftlig behandling av Formannskapets PS-sak 037/26; enstemmig vedtatt.
2. Jeg godtar innstilling til vedtak i Formannskapets PS-sak 037/26 som den foreligger; enstemmig vedtatt.

Formannskapet PS - 037/26 VEDTAK:

1. Kommunedirektøren fullfører tinglysning for statlig sikring av Osvollvatnet på eiendom 2/18.
2. Vurdering av andre områder som skal statlig sikres gjennomføres i forhold til revisjon av Kommuneplanens arealdel 2017-2029 og Kommunedelplan Byplan Sortland - Blåbyen 2015-2027.

KORT BESKRIVELSE AV SAKEN

Sortland kommune har fått godkjent en søknad om varig omdisponering av det statlig sikrede friluftslivsområdet *Sortland idrettspark*, med et foreslått erstatningsområde på kommunens eiendom ved Osvollvatnet. Søknaden er utarbeidet som følge av krav fra Nordland fylkeskommune om avvikling av dagens statlig sikring, ettersom området i praksis benyttes til idrettsformål og ikke friluftslivsformål. Sortland idrettspark er dermed ikke i samsvar med formålet med statlig sikrede friluftslivsområder.

Formannskapet har i sak PS 005/26 bedt om en vurdering av kommunens handlingsrom knyttet til makebytte i forhold til statlig sikret friluftslivsområde.

Kommunedirektøren presiserer at en stans i prosessen med omdisponering av statlig sikret friluftslivsområde fra Sortland idrettspark til kommunal eiendom ved Osvollvatnet, vil forsinke reguleringsprosessen til Detaljregulering for Sortland flerbrukshall (planID: 1870_2022368) med minimum 5-8 måneder.

FAKTA I SAKEN

Søknad om varig omdisponering

Som følge av Nordland fylkeskommune sitt krav om å trekke høring for Sortland flerbrukshall, avvikle Sortland idrettspark som et statlig sikret friluftslivsområde og finne et erstatningsområde som skal statlig sikres, har Sortland kommune sendt inn en søknad om varig omdisponering. I denne søknaden har Sortland kommune foreslått kommunal eiendom ved Osvollvatnet som erstatningsareal. Denne søknaden har blitt godkjent først av Nordland fylkeskommune og deretter Miljødirektoratet. Det er sistnevnte som avgjør søknaden. Miljødirektoratet har gitt samtykke til omdisponering, så lenge følgende vilkår oppfylles:

1. Sortland kommune tinglyser en heftelse (erklæring) på eiendom som omfatter Osvollvatnet friluftslivsområde
   som gjør Miljødirektoratet til rettighetshaver.
2. Sortland kommune sender matrikkelutskrifter og kopi av skjøte for aktuelle eiendommer.

For å gjøre prosessen med tinglysning og oppfyllelse av Miljødirektoratets vilkår, har det blitt gjennomført en sammenslåing av eiendommene 2/18 og 2/34, og en fradeling av eiendom 2/18 slik at eiendommen kun består av området som skal statlig sikres. Arbeidet med tinglysningen er ferdig gjennomført og mangler nå kun signatur fra ordfører. Deretter vil Miljødirektoratet bidra til avsikring av Sortland idrettspark som statlig sikret friluftslivsområde, og selve sikringen av Osvollvatnet. Først når dette er gjort, kan høringen til flerbrukshallen sendes ut på nytt, slik den ble vedtatt.

Miljødirektoratets vilkår til statlig sikrede friluftslivsområder

Et statlig sikret friluftslivsområde er et område som en kommune eller et friluftsråd har sikret til allmennhetens bruk til gjennomføring av friluftslivsaktiviteter. Målet er å ivareta viktige friluftslivsområder og forvalte dem slik at de er tilgjengelige for alle og at områdene er attraktive, samt å sikre at flere får gode muligheter til friluftslivsopplevelser og -aktivitet. Sikring av nærmiljøområder er et viktig tiltak for å nå grupper som er lite aktive. Det skal tas hensyn til viktige natur-, kultur- og landskapsverdier i områdene, og i tillegg skal prinsippene i naturmangfoldloven legges til grunn for

forvaltningen av de statlig sikrede friluftslivsområdene. Eksempler på statlig sikrede friluftslivsområder er populære bade- og oppholdsområder i strandsonen på kysten og ved vann, turveier, kyststier, og nærmiljøområder i og ved byer og tettsteder,

Det er kommuner og interkommunale friluftsråd som kan søke om statlig sikring av et område. Det finnes ingen begrensning på antall statlig sikrede friluftslivsområder som kan befinne seg i en kommune, men det er kun spesifikke områder som blir statlig sikret. Miljødirektoratet har fastsatt hvilke områder som er særlig aktuelle for statlig sikring, og disse er:

- Lett tilgjengelige områder og ferdselsårer i nærheten av boligområder.
- Områder og ferdselsårer som kan brukes av mange, som for eksempel allment tilgjengelig grønnstruktur i og ved byer og tettsteder.
- Landfaste områder i kystsonen.
- Sentrale områder ved innlandsvassdrag.
- Områder som bedrer tilgangen for personer med nedsatt funksjonsevne.
- Områder som er utsatt for stort utbyggingspress og samtidig har en nøkkelfunksjon, for eksempel som en del av en sammenhengende grønnstruktur eller tursti.
- Områder som er forankret i vedtatte planer etter plan- og bygningsloven.

Miljødirektoratet presiserer at det ikke gis støtte til:

- Kjøp av bygninger. Unntaket er bygninger som enten skal fjernes eller bygninger i større områder som kan brukes til friluftslivsformål.
- Sikring av arealer som inngår i verneområder.

Sortland kommune sine alternativer som kan statlig sikres

Som følge av krav fra Nordland fylkeskommune, har Sortland kommune gjennomført en utredning for å finne aktuelle områder som kan statlig sikres, jf. Miljødirektoratets liste over særlige aktuelle områder. Kommunen har kommet fram til følgende aktuelle områder:

- Kystlinja på Strand
- Osvollvatnet
- Lysløypa i Sortlandsmarka
- Turstien langs Selneselva
- Kringelneset

Disse fem områdene fyller flere av kriteriene satt av Miljødirektoratet og er derfor særlig aktuelle til å bli et statlig sikret friluftslivsområde. Hvorfor Osvollvatnet ble valgt i søknaden om varig omdisponering forklares under.

VURDERING

Av de fem områdene som er vurdert for statlig sikring, er Osvollvatnet vurdert som det mest aktuelle i denne fasen, sett i sammenheng med reguleringsprosessen for Sortland flerbrukshall. En sentral årsak er at Sortland kommune allerede eier eiendom 2/18, som omfatter badestrand, parkeringsareal, turstier, fylling og tilhørende naturområder. Ved å benytte kommunal eiendom til statlig sikring unngår man behov for ekspropriasjon eller inngåelse av bruksavtaler med private grunneiere. Dette gir både kostnadsbesparelser og en mer effektiv prosess i forhold til avsikring av Sortland idrettspark som et statlig sikret friluftslivsområde og erstatte det med et nytt friluftslivsområde. De andre områdene som har blitt vurdert som særlig aktuelle skiller seg ut fra Osvollvatnet, da disse områdene befinner seg på eiendommer som eies av private aktører. For å statlig sikre disse områdene, vil kommunen være nødt til å gjennomføre ekspropriasjon eller en avtale om bruksrett. Dette vil vært en økonomisk kostnad som Sortland kommune måtte ta på seg, dersom disse områdene skulle sikres. På bakgrunn av kommunens økonomiske situasjon, samt behovet for å oppfylle krav fra Nordland fylkeskommune for å legge detaljreguleringen av Sortland flerbrukshall ut til ny høring, vurderer kommunen det som hensiktsmessig å videreføre arbeidet med statlig sikring av Osvollvatnet. Det understrekes at dette arbeidet er nesten ferdig gjennomført.

Kommunedirektøren vil presisere at selv om kommunal eiendom ved Osvollvatnet sikres i denne omgang, så er det fullt mulig å statlig sikre de andre områdene som Sortland kommune har vurdert som særlig aktuelle. Osvollvatnet er valgt denne gangen for å sikre kostnadsbesparelser, jf. kommunens økonomiske situasjon, og en hurtig prosess for å få hindre at fremdriften til flerbrukshallen blir vesentlig forverret. Dersom Formannskapet ønsker at flere områder skal statlig sikres for å bevare friluftslivsområder, så anbefaler kommunedirektøren at dette gjennomføres i sammenheng med revisjon av Kommuneplanens arealdel 2017-2029 og Kommunedelplan Byplan Sortland - Blåbyen 2015-2027. Under revisjonsarbeidet vil det være mulig å sette av arealer til friluftslivsområder, noe som vil gjøre det enklere i eventuelle fremtidige søknader å begrunne hvorfor området skal statlig sikres. Kommunedirektøren vil også presisere at det ikke er noen begrensning på hvor mange statlig sikrede friluftslivsområder som kan befinne seg i en kommune.

Hvis det nå skal velges et annet alternativ enn Osvollvatnet som skal statlig sikres som makebytte/erstatningsområde, vil dette føre til en vesentlig forsinkelse på minimum 5-8 måneder i reguleringsprosessen med Detaljregulering for Sortland flerbrukshall (planID: 1870_2022368). Grunnen til dette er at dersom Formannskapet vedtar at et nytt område skal statlig sikres i stedet for Osvollvatnet, vil man være nødt til å trekke den godkjente søknaden for varig omdisponering og gjennomføre hele saksgangen på nytt. Dette innebærer at Sortland kommune må skrive en ny søknad, sende den inn til godkjenning hos Nordland fylkeskommune, som deretter sender den videre til Miljødirektoratet for endelig avgjørelse i søknaden. Denne saksgangen alene kan ta opp til 3-5 måneder. I tillegg må det gjennomføres vurderinger og befaringer i forhold til det nye alternativet som skal statlig sikres. Dette kan ta opp til 1-3 måneder å gjennomføre, avhengig av områdets kompleksitet og planavdelingens kapasitet. For de andre alternativene som Sortland kommune har vurdert til å være aktuelle, vil det også måtte gjennomføres ekspropriasjon eller inngå en avtale om bruksrett. Det er fordi disse andre områdene innehar grunneiere som ikke er Sortland kommune. Gjennomføringen av ekspropriasjon eller avtale om bruksrett vil også ta tid å gjennomføre, noe som vil forsinke reguleringsprosessen til flerbrukshallen mer. Dette vil også føre til økonomiske konsekvenser for Sortland kommune, siden det må settes av økonomiske midler til å gjennomføre ekspropriasjon eller inngå en avtale om bruksrett.

Personalmessige forhold
En eventuell tilbaketrekking av søknaden om omdisponering vil kunne påvirke fremdriften i arbeidet med regulering av flerbrukshallen. Videre kan økt arbeidsbelastning i planavdelingen føre til behov for omprioritering av øvrige plansaker, noe som kan påvirke fremdriften i øvrige plansaker.

Økonomiske forhold
Vurdering av økonomiske forhold opp mot et nytt statlig sikret friluftslivsområde har blitt beskrevet ovenfor. Allikevel presiseres det at det vil være en økonomisk kostnad for kommunen dersom Formannskapet ønsker å statlig sikre ett eller flere av de andre særlig aktuelle områdene, som følge av gjennomføring av ekspropriasjon eller avtale om bruksrett.

KONKLUSJON
Med bakgrunn i redegjørelsen ovenfor vurderer Kommunedirektøren at arbeidet med tinglysning av kommunal eiendom ved Osvollvatnet bør fullføres. Dette vil bidra til kostnadsbesparelser for Sortland kommune, samt legge til rette for en mer effektiv prosess med å få detaljreguleringen for Sortland flerbrukshall (planID: 1870_2022368) ut på ny høring.

Videre vurderer Kommunedirektøren at eventuell statlig sikring av flere friluftslivsområder bør ses i sammenheng med revisjon av Kommuneplanens arealdel 2017-2029 og Kommunedelplan Byplan Sortland – Blåbyen 2017–2029. Gjennom revisjonsarbeidet vil det være mulig å avsette arealer til friluftsformål, noe som kan gi et bedre faglig og planmessig grunnlag for statlig sikring av disse områdene.

Vedlegg:
Drøftingssak - statlig sikret friluftsareal